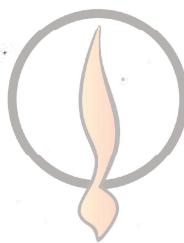
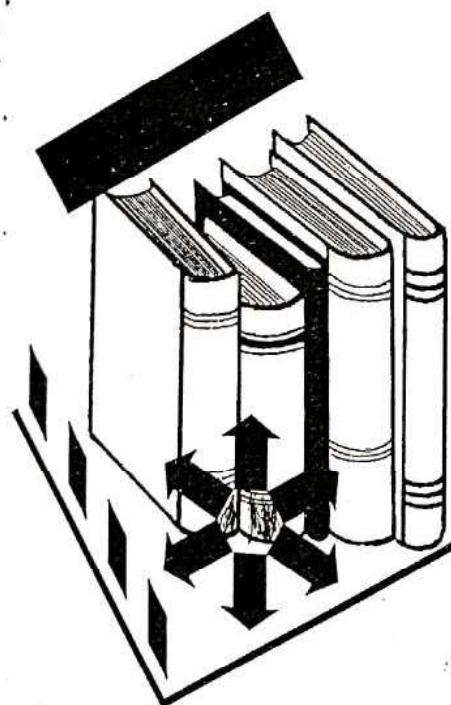

”نقد و معرفی“
”کتابخانه“
”رسانه“
”پیک راستان“

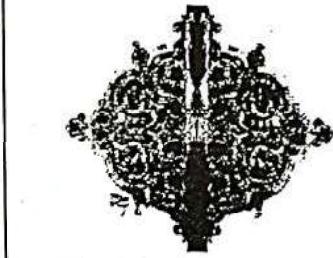
بنیاد اندیشه
تأسیس ۱۳۹۴

شیخ عبدالرحمان جامی

تجیب مایل هروی

شیخ عبدالرحمان جامی

«شیخ عبدالرحمان جامی»، عنوان کتابی است که به نویسنده محقق ارزشمند کشورمان آقای نجیب مایل هروی و از طرف انتشارات طرح تو وارد دنیا کتاب شده است. چاپ اول کتاب در سال ۱۳۷۷ با تیراژ ۳۰۰۰ نسخه به بازار آمده و قیمت آن نیز ۱۴۰۰ تومان می‌باشد.

در پادا داشت نویسنده، آقای مایل هروی آورده است: «نگارنده در کتاب حاضر بر پایه آثار خود جامی و نگارش‌های عصر وی، تصویر مجهول ادبی، عرفانی، اجتماعی و سیاسی اورا - هرجند کمرنگ و نیم مرده - کشیده است. عوامل غیرفرهنگی، غیرادبی و غیرعرفانی را که آوازه او را به افسانه‌ها مانند کرده، جسته است و کوشش‌هایی را که او در قدرت پخشیدن به نقشیندیه صورت داده بود، مجال طرح داده است و قابده و سودمندی‌های موجود در آثارش را - که به لحاظ شناخت بهتر تاریخ ادب و ادبیات تصوف و تاریخ سیاسی، اجتماعی خراسان حايز اهمیت فراوان اند. تقدیش کرده است».

آقای مایل کتاب «شیخ عبدالرحمان جامی» را در فصل تنظیم کرده است که سرفصل‌های آن‌ها عبارتند از: ورود به پنجه جامی، از دشت اصفهان تا خیابان هریروا، جامی، درباره‌ای درباره خر به زبان‌های مختلف، پندهای عام فرنگی - اجتماعی، بستره‌ای و دانش

دری، جامی در پنهان عرفان و جامی پس از تیموریان. در فرازهای پایانی کتاب هم بخشی «برای مطالعه بیشتر» آورده شده است.

در یک نگاه کلی «شیخ عبدالرحمان جامی» کتابی است تحقیقی و مستدل و با شیوه نگارشی بیطربانه که گاه کار به نقدها و اظهارات نظرهایی جدی کشیده می‌شود. متأسفانه عادتی که برخی دیگر از نویسنده‌گان دارند این است که به جای نقد و نظر به تعریف و تمجید می‌پردازند و با فرض اثبات ادعای پیرامون فضایل شخصیتی فرد مورد بحث، سخن می‌رانند که این شیوه پسندیده یک نویسنده و محقق نیست. در کتاب «شیخ عبدالرحمان جامی» نویسنده صرف نظر از جایگاهی که جامی در ادبیات و عرفان ما دارد، به نقادی پرداخته است و خصوصاً درباره کیفیت اشعار وی نظرات قابل توجهی دارد. از جهت سیر تاریخی شکل‌گیری شخصیت اجتماعی و عرفانی و فلسفی شیخ عبدالرحمان جامی، پژوهش در خوری صورت گرفته است و کتاب مورد نظر را در زمرة کتاب‌هایی قرار داده که جامی را به صورتی صحیح به خوانندگان و علاقمندان وی می‌شناساند.

برای استاد مایل هروی آرزوی توفيق بیشتر داریم.

□ سیدعلی عطایی

پروانه‌ها و چادرهای سفید

۱۳۹۶ - محمدحسن محمدی

○ مرکز فرهنگی نویسنده‌گان افغانستان

○ چاپ اول، ۱۳۷۸

○ تیراز ۲۰۰۰ نسخه

○ قیمت ۴۵۰ تومان

این مجموعه داستان از نویسنده جوان مهاجر مقیم ایران محمدحسن محمدی به تازگی از سوی مرکز فرهنگی نویسنده‌گان افغانستان چاپ و نشر یافته است. این کتاب با طرح زیبای روی جلد از محسن حسینی در ۱۲۸ صفحه با تابیز زیبا همراه و از نامه در دسترس قرار گرفته است. در این مجموعه داستان‌های زیر را رویت می‌کنیم: کوکوکل، اسپک سفید، رانا، وقتی غمیچه های بیایند، ... و باران می‌بارید، پروانه‌ها و چادرهای سفید، ما را هم می‌کشند، شب مه، الله الله، سگ‌ها تا صبح می‌جنند، کبک مست،

طمعه، مزه آفتاب و وطن.
داستان‌های این کتاب دایره زمانی ۱۳۷۳-۱۳۷۷ را در بر می‌گیرد و مضمون اجتماعی و فرهنگی را شامل می‌شود که بیشتر به روایت ایل شخص ارائه شده و ذهنیات کودکان را در آن‌ها متلو می‌یابیم. دغدغه‌های ذهنی نویسنده راجع به مسائل اجتماعی در این داستان‌ها منعکس شده که گلزار اوضاع و احوال جنگ آشفته شده و روحيات را در قالب داستان پیاده کرده است. آرزوی توفيق بیشتر برای این قلم بدست جوان آرزومندیه.

خرنامه

○ یما ناشر یکمنش

○ تابستان ۱۳۷۷

○ هامبورگ - آلمان

○ صفحه ۱۸۰

خرنامه عنوان کتابی است که در سال گذشته در آلمان به زیور طبع آرسته گردیده و موضوعات ذیل را دربر می‌گیرد: خرکاری در بای اعلام است، رقابت خرکار، خرکار شعرسهو شاعر، خرسواری، خز و موسیقی، حکمت تحریق و ضرب المثل هایی درباره خر به زبان‌های مختلف، نویسنده در پخش اول کتاب با عنوان «خرکاری

درای علم است، ابتدا توضیحاتی پیرامون پیشینه خر و آمار و ارقام خران در جهان ارائه نموده و در ادامه مطلب به برخی کمالاتی که به خر نسبت داده شده، اشاره نموده و سپس در مورد انسان‌هایی که به خر یا حیوانات دیگر تشییه شده‌اند، اشعاری را ذکر کرده است. اخر در شعر سه شاعر، مبحث دوم کتاب است و در اینجا اشعار ناصر خسرو، مولانا بلخی و بیدل آورده شده است.

«رقابت خرانه»، به رقابت خر و اسب در صحنه ادبیات اختصاص دارد و در این باب اشعاری از

شعری مختلف ارائه شده است.

«خرسواری»، مطلب بعدی است. اما به لحاظ خر، نه به عنوان سوار شدن بر خر، بلکه به معنی ریاکاری، عوام‌فریبی، تسلط عوام بر ریا، خاصه تسسلط و انتقام علما و شارلاتان‌های سیاسی عوام آمده است. همچنین خرسواران، ریاکاران و عوام‌فریبان را گویند و بیز خرسوار کیا به از ضعیف و ناتوان و متواضع است.

«خر و موسیقی» مطلب بعدی است که تویستنده، در این باره اشعاری از شعرای فارسی زبان آورده است.

«حکمت تجزیی» عده‌ترین بخش کتاب است و تقریباً نیمی از کل مطالب آن را در بر می‌گیرد. در این بخش تویستنده سعی نموده تا ضرب المثل‌هایی را که در بازه خر به کار رفته جمع آوری نماید. نیز در این بخش القاب کسانی که صاحب خر هستند یا با خر کار می‌کنند، آورده شده، مانند خربنده و ...

بخش آخر کتاب، ضرب المثل‌هایی به زبان‌های پشت، آلمانی، فرانسوی، انگلیسی و چکی است که خواندنی می‌باشد.

با یک نگاه‌کلی چنین می‌توان گفت که این کتاب تضویرگر دیدگاه‌های جوامع مختلف راجع به این حیوان است و امید است مطالعه‌اش برای علاقمندان مفید واقع شود.

محمدعلی عباسی «افغان»

برفکوچ

۰ مجموعه خاطرات جهاد افغانستان

۰ به کوشش عبدالرحیم فهیمی

۰ چاپ اول: ۱۳۷۷، م مؤسسه انتشارات سوره

۰ ۳۳۰۰ نسخه، ۱۰۲ صفحه، ۳۰۰ ریال

۰ جهاد شکوهمند و حمامه‌سازی‌های ماندگار مردم ما

علیه اشغالگران شوروی که به تاریخ می‌پیوندد و

برای نسلی که از امروز چشم به جهان می‌گشاید،

حوادث و روایت‌هایی را تداعی‌هی آئندگانه‌ای از

جنگ‌های درخشان نیاکانمان علیه انگلیس‌ها در

ذهن داریم، ولی خاطرات خطیر مجاهدان کشور در

دوران جهاد افغان و انگلیس، با دوره مقاومت علیه

روس‌ها متفاوت است. میراثداران جهاد علیه

روس‌ها با ضبط و حفظ خاطرات مجاهدمدان،

توانسته‌اند چهره‌ای بسیار صاف و روشن از حوادث

مقاومت را ثبت کنند که متأسفانه این امکان برای

دوره مقاومت جنگ افغان و انگلیس موجود نبوده

است.

از جمله کارهای ماندگار مربوط به انقلاب

افغانستان، تدوین خاطرات جهاد است که تا اکنون

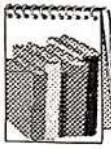
دوازده مجموعه از آن چاپ شده و هر یک، ورقی زیین

از این خاطرات را در بر دارد. آقای عبدالرحیم فهیمی

مهاجر افغانستانی مقیم مشهد این کتاب را که از

اورنگ هشتم

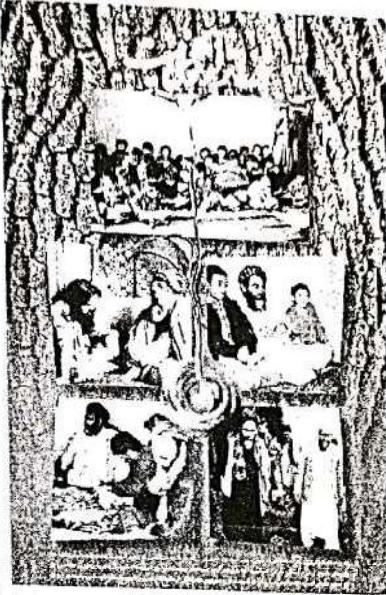
این نشریه، با قطعه روزنامه‌ای و در چهار صفحه، به تازگی از سوی انجمن ادبی هرات منتشر شده است. بازترین خصوصیت آن، گرایش کاملاً ادبی اش است و دوری اش از مسائل سیاسی و امثال آن. از آن که می‌گذریم، حضور چهره‌های سرشناس دانشگاهی و شاعران و نویسنده‌گان مطرح ساکن هرات هم نشان می‌دهد که با وجود پریشانی احوال جماعت قلم‌بهدهست در روگار کنونی، هنوز کسانی هستند که

دلسوزانه کار می‌کنند و به آینده امید دارند.

مقالات تحقیقی، گفت‌وگو با شاعران و نویسندها، آشنایی با مفاخر ادب قدیم، شعر، داستان، طنز و معرفی کتاب از مطالبی اند که در این هفت‌شماره‌ای که به دست ما رسیده، به چشم می‌خورند. از این میان، عنوان چند نوشته را مرور می‌کیم تا اشراف بیشتری بر محتوای مطالب این نشریه بسیار کنیم: «گذاری فرازای جهان مُثُل»، «پیشینه داستان نویسی در هرات»، «جامی، عارف شاعر»، «گفت‌وشنودی با سید ضیاء الحق سخا (شاعر)»، «زبان شاعرانه مناجات‌های پیر هرات»، «بیهقی و سرنوشت در دنیاک تاریخ آن سبک‌گین»، «شهر و داستان در آیینه رسالت»، «شعر در اوج نوآوری و الهام‌پذیری»، «جامی بر اژرنگ سلامان و ایسل» و تعدادی داستان کوتاه و شعر از نویسندها و شاعران امروز هرات در داخل و خارج کشور.

اژرنگ هشتاد در خود هرات چاپ می‌شود و البته کیفیت چاپ آن با هفت‌قلم ساقی و نیز نشریات منتشره در خارج کشور برابری نمی‌کند، ولی صفحه‌آرایی آن نشان می‌دهد که سلیمانی خوب را در پشت سر دارد. قوت و تنوع مطالب و نیز رعایت آن‌ها با متنه کتاب، دستگیر آدم می‌شود که شاید این یک «یادمان» باشد. برای نگارنده که از جریان تدوین کتاب خبر داشته، مشکل پیش آمد، پس وای به حال دیگران.

این کتاب، زجمات زیادی را در برگرفته است. ۱۰۸ صفحه مطالب در قطع رحلی حجم فیزیکی آن را فراهم کرده است. در بعد صفحه‌آرایی، متأسفانه کتاب از ریخت افتاده و حال و هوایی شیوه مجله پیدا کرده است. اینگار روحیه زورنالیستی بر آقای حمزه واعظی ناییر گذشته و با چیزیاندن عکس‌ها، تصاویر، طرح‌های باریط و بدون ربط تا توائنسه‌اند کتاب را تزیین کرده‌اند به گونه‌ای که بیشتر سازمان فیزیکی یک مجله را تداعی می‌کند.

عنوانین فصل‌ها بسیار شاعرانه و ظریف انتخاب شده است. فهرست کتاب، حالت مجله‌ای دارد و پیش از هر فصل آرم همان فصل آمده‌است. متأسفانه عنوان «فهرست» از یاد آقایان رفته است که مذکور شوند. طرح روی جلد، کار مؤسسه هنری «دایره» است. طراح از تنه درختی که زمینه طرح است، استفاده بهینه و روشنی نکرده است. تراکم عکس‌ها، کیفیت هنری طرح را به افول کشانیده است.

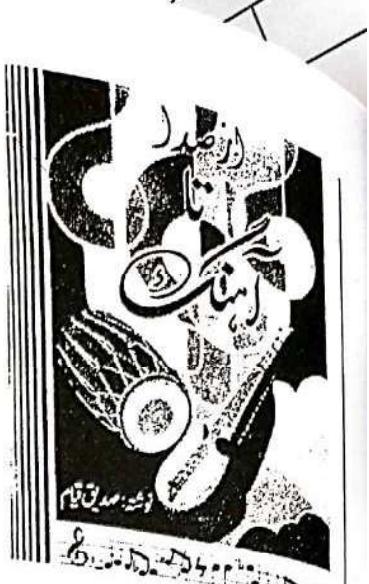
عنوانین کتاب مذکور عبارتند از:

زنده‌تر از تو کسی نیست

○ به کوشش: حمزه واعظی
○ ناشر: کمیسیون فرهنگی حزب وحدت
اسلامی افغانستان (هفت‌نامه وحدت)

○ چاپ اول، بهار ۱۳۷۸، تیرماه ۲۰۰۰، ۲۵۰ تومان، ۲۰۸ صفحه.

زنده‌تر از تو کسی نیست، عنوان یادنامه تازه منتشر شده‌ای است که برای یادواره چهارمین سال شهادت عبدالعالی مجازی دبیر کل حزب وحدت اسلامی افغانستان ترتیب یافته است. هر بیننده و خواننده‌ای که مجموعه مذکور را بینگرد، حیران می‌ماند که این چیست. گاهنامه است یا مجله و یا کتاب؟ اگر کتاب

از صدا تا آهنگ

صدیق قیام

ویراستار: حسین فخری

طرح روی جلد: محمدحسن پاوند

خوشنویسی: قمرالدین چشتی

حروفچینی و صفحه‌آرایی: ذبیح‌الله شریفی

تاریخ نشر: حمل ۱۳۷۸

تیراز ۱۰۰۰ نسخه

کتاب «از صدا تا آهنگ» شاید نخستین اثر علمی

درباره موسیقی افغانستان است که از قلم انجینیر

صدیق قیام تراویش کرده و در ۳۴۸ صفحه با همکاری

مؤسسه هنرهای زیبای افغانستان در پشاور پاکستان به

چاپ رسیده است.

این کتاب در هشت فصل و یک پیشگفتار تدوین

شده و موسیقی را از سرچشمه تا انواع و اقسام آن و

تفیر و تقویزی که این هنر در سرزمین ما پیدا کرده،

بادقت و سختگوشی برسی کرده است.

جای خالی «از صدا تا آهنگ» در فرهنگ

موسیقی کشور ما بهشت احساس می‌شد.

نداي اسلام

ارگان نشراتي جنبش ملي اسلامي افغانستان

در خارج از کشور

نداي اسلام نام نشریه جنبش ملي اسلامي افغانستان

است که به تازگی در شهر مشهد نشر یافته است.

نخستین پيش شماره اين نشریه با تاريخ سه شنبه

۱۳۷۸ در هشت صفحه باقطع

نموده زمانهای منتشر شده است. در عنوان نشریه

آنده است که «سال ششم، دور سوم، پيش شماره» که

در واقع ادامه کار ندای اسلام منتشره مزارشریف

است ندای اسلام زیر نظر کمیسیون فرهنگی و با

مدیر مسئولی عبدالمجید ایشجی اداره می‌گردد. این

نشریه فعلاً دوهفته‌نامه است و مقالات سیاسی،

جمهوری افغانستانی‌ها، مایه کوبی در افغانستان،

مسایل تاریخی افغانستان و دیگر مطالب خواندنی،

جهان، مطالب آن را تشکیل می‌دهد. تاکنون

نفاوت زد نباشد. از قبای ندای اسلام، کار تازه و

بکری نزدیک است، بلکه این هم یک دیگر از همان

نشریات احزاب سیاسی مقیم ایران است و مطالب

ضرب الشل‌ها

کمی از هزار کمی از بسیار...

ضرب المثل‌ها

محمد جعفر طیاری

۱۳۶۹

ایالت ویرجینیا امریکا

این کتاب، مجموعه‌ای است از ضرب المثل‌های عامیانه مردم افغانستان (کابل) که به کوشش جوان ناکام داکتر جعفر طیاری گردآوری شده و توسط برادر وی محمد عسکر طیاری با خط زیبای نستعلیق استنساخ گشته و در ایالت ویرجینیا امریکا منتشر شده است. گرچه این کتاب سال‌ها پیش نشر شده است، اما به علت بعد محل انتشار، در دسترس علاقه‌مندان قرار نگرفته و اکثراً از وجود آن بی‌اطلاعند. از آن جایی که فرهنگ عامیانه از اهمیت بسیاری برخوردار است و متساقنه در این زمینه کار چندانی در افغانستان صورت نگرفته‌است، کتاب مذکور اثری است مغتنم.

فراز برج خاکستر

شیگر پولادیان

چاپ نخست: ۱۳۷۴

ناشر: ایام برکی

طرح جلد: اصف سیل برگی

مجموعه شعر «فراز برج خاکستر» گزینه‌ای از دفترهای شش‌گانه شعر جلیل شیگر پولادیان است که بسیاری از آن‌ها تاکنون اقبال چاپ و نشر نیافتدند. هر چند در شناسنامه کتاب، محل نشر آن نیامده، اما از آن جاکه شیگر پولادیان در هامبورگ زندگی می‌کند، به احتمال زیاد این گزینه هم در آن جا به چاپ رسیده و اینکه متساقنه بسیار با تأخیر به دست ما رسیده است. این گزینه هم در مفصلی از پویا فاریابی نیز زینت بخشیده است.

درافق فاجعه

شیگر پولادیان

طرح جلد: طارق مژیان

چاپ نخست: قوس ۱۳۷۶

درافق فاجعه مجموعه شعر شیگر پولادیان شاعر درافق آشنای معاصر وطن است که به احتمال زیاد در آلمان اقبال چاپ یافته و شامل منظومه‌ای است بلند و دارای یک محور عمودی خاص و همچنین طرح‌های انتزاعی در لایه‌لای صفحات آن که جلوه‌ای ویژه به آن داده است.

تکراری چاپ می‌کند. امید است که روزنامه‌نگاران و متولیان امور سیاسی و فرهنگی همت بگمارند و سرمایه بگذارند و شیوه‌های قابل کشف و سوژه‌های نوتروی را به دست آورند.

چاپ اول، جوزای ۱۳۷۷

مجموعه سرودهای نادیه فضل، به تازگی به دست ما رسیده است. این کتاب در ۱۲۱ صفحه با اشاره‌ای از خود سایرند و مقدمه‌ای از شیگر پولادیان اقبال چاپ یافته و در برگیرنده ۵۹ قطعه شعر نو و کهن است. شاعر این کتاب، متولد ۱۳۴۵ در شهر کابل است که از سال ۱۳۶۴ به این طرف در آلمان به سر می‌برد.

- در آستانه باران
- حفیظ الله شریعتی
- به کوشش حجت الله ابراهیمیان
- چاپ نخست: بهار ۱۳۷۸
- تیراژ: ۵۰۰ نسخه
- بها: ۲۰ روپیه
- دومین دفتر از سرودهای حفیظ الله شریعتی در پیرامون همین داشت از سرودهای فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کوته به بازار کتاب آمد که در قالب‌های مثنوی، غزل و آزاد سروده شده و دارای ۱۱۰ صفحه است.

- یادی از آنیس
- نصیر مهرین
- طرح جلد: دفتر تبلیغاتی صباح
- به پاس و یادروزنامه‌نگار شهرکشوار محقق الدین آنیس، آقای مهرین کتاب «یادی از آنیس» را در هامبورگ آلمان و در ۲۶ صفحه به چاپ رسانده است تا گوشش از خدمات ارزشمند او را به نسل امروز بشناساند.

سروده شاعر را در برگرفته است. قالب اشعار، غزل و نیمازی است. زرگرپور از شاعران مهاجر مقیم ایران بوده که در سالیان اخیر به آلمان مهاجرت کرده است.

● حدیث سپیده

- حفیظ الله شریعتی (سحر)
- به کوشش: حجت الله ابراهیمیان
- طرح جلد: بهرام خایف
- تاریخ چاپ: پاییز ۱۳۷۷، کوته
- تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
- بها: ۷۰ روپیه

مجموعه شعر «حدیث سپیده» نخستین دفتر از سرودهای شاعر جوان حفیظ الله شریعتی است که به همت خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کوته پاکستان چاپ شده و بسیار با تأخیر از هنگام چاپ، به دست مارسیده است. شعرهای این مجموعه در قالب‌های غزل، مثنوی، نیمازی و سپید و در ۱۰۱ صفحه سروده شده است.

● گلستان معرفت

- حبیب الله صبوری
- چاپ نخست: ۱۳۷۸
- این کتاب مجموعه مقالات حجۃ‌الاسلام جوادی غزنوی است که قبلًا به صورت مسلسل در مجله فجر امید به چاپ رسیده است. کتاب در برگیرنده نظریات نگارنده‌اش درباره مقوله روش‌نگاری در جامعه امروز ماست. البته لبه تند نقد ایشان متوجه تفکرات مطرح شده در نوشته‌های «امروز ما» و «عصری برای عدالت» است. این کتاب در ۲۴۸ صفحه نشر شده است.

- روش‌نگار امروز ما
- گردآورنده: جوادی غزنوی
- ناشر: بخش فرهنگی حرکت اسلامی افغانستان - قم
- تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
- بهار ۱۳۷۸، ۵۰۰ تومان

این کتاب مجموعه مقالات حجۃ‌الاسلام جوادی غزنوی است که قبلًا به صورت مسلسل در مجله فجر امید به چاپ رسیده است. کتاب در برگیرنده نظریات نگارنده‌اش درباره مقوله روش‌نگاری در جامعه امروز ماست. البته لبه تند نقد ایشان متوجه تفکرات مطرح شده در نوشته‌های «امروز ما» و «عصری برای عدالت» است. این کتاب در ۲۴۸ صفحه نشر شده است.

● خاک، خرمن، خاکستر

- مجموعه شعر
- سراینده: خالده نیازی (لهیب)
- جرمنی، فرانکفورت
- چاپ اول، زمستان ۱۳۷۷

● های آذرشین

- صبور الله سیاہ سنگ
- طرح جلد: سیاہ سنگ
- تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه
- ناشر: موکزتراتی صبور، پاکستان
- قوس ۱۳۷۷

«های آذرشین» گزینه‌ای از سرودهای شاعر معاصر کشور صبور الله سیاہ سنگ است که تعدادی از ترجمه‌های ایلستان آر سیپرورد همای شاعران مختلف جهان به دری رانیز با خود به همراه دارد. هر چند این دفتر در سال ۷۷ به طبع رسیده، اما اینکه دست ما رسیده و نوشتۀ ای از استاد و اصف باختیری نیز بر صدر این گزینه نشسته است.

● نسل‌های سوخته

- محمد زرگرپور
- تاریخ نشر: ۱۹۹۸
- هامبورگ، آلمان
- تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

این کتاب مجموعه اشعار محمد زرگرپور شاعر مهاجر افغانستانی مقیم آلمان است که در هامبورگ آلمان چاپ و نشر شده است. «نسل‌های سوخته» پنجاه و دو

صفحه ترتیب یافته است. در این مجموعه، شعرهای دز قالب‌های کلاسیک و تو می‌توان دید. گفتنی است که این کتاب، اولین مجموعه شعر این بانوی ارجمند می‌باشد. لهیب متولد ۱۳۴۳ است و دارای تحصیلات دانشگاهی در رشته حقوق از کابل. او مدت یک دهه است در جرمنی اقامت دارد.